

Nr.

**Aprobat director,
Prof. ȘIȘCA MARIA-LAURA**

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "LIVIU REBREANU" COMĂNEȘTI

PLAN REMEDIAL AN ȘCOLAR 2022-2023

Prof. Consilier școlar Biagini Cristina

Scopul educației remediale: stimularea finalizării învățământului obligatoriu (prevenirea abandonului școlar) și îmbunătățirea ratei succesului școlar pentru copiii din grupurile dezavantajate.

Prin astfel de activități urmărim o schimbare de atitudine a cadrelor didactice, a părinților, a elevilor și a reprezentanților instituțiilor publice locale și județene, față de comunitățile și grupurile dezavantajate.

- Din cauza frecvenței scăzute la cursuri și a celorlalte dificultăți, elevii întâmpină greutăți în atingerea obiectivelor - cadru la diverse discipline.
- Copiii au imaginație săracă și o memorie mecanică, devin pasivi și asteaptă să fie solicitați, au exprimarea greoaie și uneori se integrează greu în colectiv.
- Din cauza condițiilor vitrege de acasă sunt irascibili, nu se pot concentra pe o durată mai lungă de timp, înclinând spre fuga de la ore sau găsirea altor preocupări.
- Motivația pentru învățare este foarte redusă.
- Imaginea de sine este slabă; copiii sunt nesiguri, și chiar și atunci când au performanțe acceptabile într-un domeniu, nu sunt conștienți și convinși de reușita lor; au dificultăți în a fi cinstiți și corecți cu ceilalți și de cele mai multe ori sunt agresivi când relaționează cu alții. Au o experiență personală săracă datorită mediului din care provin.

Educația remedială este parte a educației copilului care are ca obiectiv stimularea finalizării învățământului obligatoriu și îmbunătățirea ratei succesului școlar pentru copiii din grupurile dezavantajate.

Organizarea unui program de remediere are un impact semnificativ în viața școlii, având ca obiectiv schimbarea atitudinii față de fiecare elev care poate avea la un moment dat dificultăți de învățare.

În orele de educație remedială, copiii sunt sprijiniți în efectuarea asistată a temelor, în activități de recuperare școlară și ameliorare a dificultăților în învățare, precum și în activități de educație plastic sau jocuri distractive, cu scop educativ indirect.

Școala se implică în formarea cadrelor competente de a desfășura activități de educație remedială prin intermediul căreia se urmărește prevenirea abandonului școlar, a violenței domestice și conflictelor.

Pentru ca activitățile de educație remedială să fie eficace se urmăresc mai multe aspecte: diversitatea, accesibilitatea și estetica materialului didactic prezentat; cadrul ambiental personalizat cu lucrările elevilor sau schimbarea locației de lucru; aplicarea unor strategii de învățare prin cooperare ca metode de promovare a armoniei sociale; percepția și feed-back-ul părinților pe parcursul desfășurării activităților de remediere; implicarea mediatorului școlar în buna desfășurare a activității de educație remedială.

Prin activitățile de remediere se schimbă modul de gândire și de percepție al formatorilor/cadrelor didactice care se implică în astfel de programe, legate de actul educațional din interiorul și exteriorul școlii.

Resursele umane care trebuie sprijinite sunt: elevul, colegii săi, mediatorul școlar și familia, în situațiile în care aceasta este lângă copil.

Sunt importante întâlnirile cu părinții care trebuie să înțeleagă că rolul lor este să fie educatorii copilului lor, că uneori și ei au de învățat de la copilul lor, dar și că școala le este mereu aproape și sprijin în formarea și educarea copilului lor.

Printre măsurile de educație remedială se numără:

- oportunitatea ca la sfârșitul ciclului de 9 ani de școală obligatorie, elevii să participe voluntar la al zecelea an de școală, care să îi ajute să se pregătească suplimentar pentru admiterea la liceu. Aproximativ 2% dintre elevii aleg să parcurgă acest an școlar suplimentar.
- responsabilitatea de a identifica elevii care rămân în urmă la școală revine școlii și cadrelor didactice. Copiii în această situație sunt identificați din timp,

putand participa la ore de educatie remediala si avand la dispozitie asistenti educationali si profesori de educatie speciala, daca este nevoie.

- echipe multidisciplinare care sa ii ajute pe copii sa recupereze lacunele in invatare. Echipele sunt formate din cadre didactice, asistenta medicala a scolii, consilierul scolar si se intalnesc periodic pentru a decide impreuna cele mai bune masuri pentru elevii care au ramas in urma la scoala.

1.2 Obiectivele specifice în activități de educație remedială

- Selectarea grupului țintă pentru includerea în programul de educație remedială, pe baza datelor statistice privind monitorizarea accesului la educație și menținerea copiilor în sistemul educational obligatoriu;
- Solicitarea documentele specifice copiilor înscriși în program
- Studierea traseului educațional al fiecărui beneficiar și elaborarea fișelor psihopedagogice și alte documente specifice.
- Realizarea evaluării inițiale și stabilirea nivelului de achiziții pentru fiecare domeniu de intervenție vizat (evaluarea abilităților cognitive, delimitarea precisă a gradului de remediere etc.)
- Proiectarea si realizarea programului periodic de educație remedială și asistentța educațională în funcție de particularitățile și nevoile copilului
- Întocmirea programului de remediere lunar, pe grupe de remediere
- Stabilirea priorităților de acțiune în vederea obținerii unui progres într-un domeniu vizat
- Realizarea unor programe de intervenție personalizată pentru fiecare arie deficitară a beneficiarului
- Alegerea celor mai adecvate metode și strategii, dar și a materialelor necesare;
- Monitorizarea evoluției școlare a beneficiarilor (evaluarea intervenției). Asigură feed-back-ului permanent pe parcursul desfășurării activităților de remediere, atât pentru beneficiarii direcți elevii, cât și pentru părinții acestora

- Proiectarea programului de intervenție/remediere în funcție de rezultatele furnizate de evaluare
- Consilierea părinților copiilor/elevilor care beneficiază de activitățile de educație remedială și colaborarea cu aceștia;
- Asigurarea logisticii necesare desfășurării cursurilor în colaborare cu reprezentanții unității de învățământ
- Stabilirea programului de educație remedială
- Distribuirea materialelor promoționale: mape/pliante prezentare/pixuri/agende pentru conștientizarea grupului țintă să participe la educație/formare profesională inițială, pentru prevenirea/reducerea/corectarea abandonului școlar
- Participarea la schimburi de bune practici/vizite, pentru integrarea instrumentelor /mecanismelor de prevenire a abandonului școlar
- Utilizarea expertizei partenerilor pentru integrarea instrumentelor/mecanismelor de prevenire a abandonului școlar

Stiluri de învățare în educația remedială

Datorită faptului ca suntem diferiți, modul în care învățăm este diferit. Elevii prefer experiențele de învățare în care sunt active implicați, astfel ei vor obține rezultate mai bune și vor avea succes la școală. Ei învață mai repede atunci când noile achiziții sunt utile și practicate în viața de zi cu zi, precum și în viitor. Elevii care își cunosc stilul de învățare sunt mai angajați în procesul de învățare, au încredere în ei, se simt mai independenți. Ultimele cercetări asupra creierului afirmă că atunci când modalitățile de învățare sunt adaptate rezultatelor obținute la analiza sau testarea stilurilor de învățare, elevii vor reține cu mai puțin efort și vor fi capabili să realizeze creșterea performanțelor școlare în mai puțin de două săptămâni. Elevii preferă să învețe în diferite moduri: unora le place să studieze singuri, să acționeze în grup, altora să stea liniștiți

deoparte și să-i observe pe alții. Multe persoane învață în moduri diferite față de ceilalți în funcție de clasa socială, educație, vârstă, naționalitate, rasă, cultură, religie.

Stilul de învățare se referă la „simpla preferință pentru metoda prin care învățăm și ne aducem aminte ceea ce am învățat ; ne arată calea și modalitățile în care învățăm ; implică faptul ca indivizii procesează informațiile în diferite moduri, care

implică latura cognitivă, elemente afective - emoționale, psihomotorii și anumite caracteristici ale situațiilor de învățare.

Stilurile de învățare cunoscute:

o ACTIVISTUL - săritor; prinde din zbor; intuitiv; nu se încurcă în detalii;

o REFLEXIVUL - colectează; analizează; concluzionează;

o LOGICIANUL - totul trebuie să fie o structură logică; totul trebuie să fie încadrabil în tipare logice; nimic nu e lăsat la voia întâmplării;

o PRAGMATICUL – nimic nu are valoare dacă nu poate fi pus în practică; centrat pe experiențe și soluții.

Abordarea holistică se reflectă în stilurile de învățare. Copiii învață spontan și natural absorbind ca un burete, luând informația din mediu ca pe un întreg, și apoi descifrează componentele construind înțelesul.

De aceea, stilurile de învățare reflectă acest proces holistic, alternând “experiențe complete” pentru a trezi curiozitate și motivație, cu prezentarea și explicarea elementelor.

Această abordare conservă capacitatea sintetică și intuitivă a gândirii holistice care deseori este atrofiată (minimalizată) în efortul grăbit de a forma gândirea analitică.

Curiozitatea copilului este sursa de energie necesară procesului de învățare eficient. (El nu trebuie să fie un simplu participant ci trebuie să contribuie activ la linia pe care o trasează în desfășurarea învățării.)

Copilul nu este considerat doar ca un recipient care trebuie umplut prin educație, el trebuie să fie implicat activ în formarea și direcționarea procesului de învățare.

După modalitatea senzorială implicată sunt trei stiluri de învățare de bază: **vizual, auditiv, tactil-kinestezic.**

1. Stilul de învățare vizual are următoarele puncte tari:

- Își amintesc ceea ce scriu și citesc ;
- Le plac prezențările și proiectele vizuale ;
- Își pot aminti foarte bine diagrame, titluri de capitole și hărți ;

- Înțeleg cel mai bine informațiile atunci când le văd ;

Cei mai mulți cu acest stil de învățare învată cel mai bine singuri.

2. Stilul de învățare auditiv prezintă următoarele puncte tari:

- Își amintesc ceea ce aud și ceea ce se spune;
- Le plac discuțiile din clasă și cele în grupuri mici;
- Își pot aminti foarte bine instrucțiunile, sarcinile verbale/orale ;
- Înțeleg cel mai bine informațiile când le aud ;

3. Stilul de învățare tactil-kinestezic se remarcă prin următoarele puncte tari:

- Își amintesc ceea ce fac și experiențele personale la care au participat cu mâinile și întreg corpul (mișcări și atingeri);
- Le place folosirea instrumentelor sau preferă lecțiile în care sunt implicați activi/participarea la activități practice;
- Își pot aminti foarte bine lucrurile pe care le-au făcut odată, le-au exersat și le-au aplicat în practică (memorie motrică) ;
- Au o bună coordonare motorie.

Tipuri de învățare pe care le întâlnim în viața școlară:

a) Învățarea senzoriomotorie – se referă la formarea de priceperi și deprinderi motorii. Gama acestor componente ce se formează în școală este practic nelimitată, de la cele care alcătuiesc cultura intrumentală (priceperi și deprinderi de citire, scriere etc.)

până la cele indispensabile executării unei activități practice (priceperi și deprinderi de mânăuire a unor unelte, de realizare a unor exerciții fizice).

b) Învățarea receptivă – este cunoscută și sub denumirea de învățare verbală, de învățare a conceptelor, de învățare conștientă.

Învățarea nu se reduce la simpla memorare a cuvântului, ea presupune în mod necesar înțelegerea sensului acestuia. Elevului i se prezintă în forma finală întregul conținut a ceea ce trebuie învățat.

c) Învățarea prin descoperire - semnificativ în cadrul acestui tip de învățare este faptul că elevul este pus în situația de a reorganiza și regrupa datele de care dispune pentru a obține el însuși o nouă informație. Formarea conceptelor și elaborarea generalizărilor se întemeiază pe cunoașterea exemplilor.

d) Învățarea logică – achiziția finală a procesului de învățare (noțiuni, principiu, idee etc.) poate fi corelată cu ceea ce subiectul știe dinainte. Astfel, noua achiziție devine componentă într-un lanț mai complex.

e) Învățarea mecanică - este alternativa în care achiziția finală este doar memorată fără să fie corelată cu cunoștințele anterioare. Se poate vorbi de o învățare mecanică prin receptare

atunci când aceeași generalizare expusă de profesor este doar memorată de către elev.

f) Învățarea creatoare – se remarcă caracterul original al comportamentului în cadrul acestui tip de învățare. Într-o expresie mai mult metaforică decât științifică, soluțiile originale izbucnesc în mod spontan.

Instrumente de recunoaștere și dezvoltare a stilului de învățare:

Stilul de învățare ne însoțește de când ne naștem. Nu este un „dat” pe viață, ci este o „structură flexibilă”. Nu există stil de învățare bun sau rău. Succesul vine cu varietatea stilurilor de învățare, iar cel mai important lucru este conștientizarea naturii stilului de învățare.

Beneficiile identificării și dezvoltării stilurilor de învățare:

Pentru copii

- dezvoltarea autocunoașterii
- relevarea punctelor tari și a punctelor slabe ale învățării
- eliminarea obstacolelor învățării
- îmbunătățirea stimei de sine

- prevenirea neînțelegerilor dintre copii-profesori și părinți
- evidențierea abilităților de învățare
- optimizarea învățării prin adoptarea unui mod personal
- obținerea de note mai bune la școală
- dezvoltarea unor relații pozitive cu cei din jur
- scăderea problemelor de comportament

Pentru părinți

- înțelegerea nevoilor de învățare ale copiilor
- identificarea motivelor care generează eșecul școlar
- reconsiderarea barierelor în învățare și abordarea optimistă a întregului potențial al copilului

Pentru profesori

- se constată mai puțin stres – zi de zi, în situațiile din clasă și din afara clasei
- se obțin rezultate mai bune și există satisfacție profesională
- se îmbunătățește managementul timpului
- se formează o imagine acurată asupra diversității din clasă
- crește spiritul de echipă
- se dezvoltă relația interpersonală dintre profesor-elev și comunicarea profesorilor cu elevii și părinții
- se clarifică nevoile de învățare individuale ale elevilor
- are succes învățarea prin cooperare, lucrul pe grupe
- se evidențiază în mod real nevoile elevilor etichetați „slabi” și ale elevilor „talentați”
- se conștientizează cauzele eșecului în învățare
- se stabilesc strategii de optimizare a învățării

Identificarea și recunoașterea stilurilor de învățare se poate realiza prin: observarea și analiza experiențelor de învățare, caracterizarea stilului de învățare pe baza explicațiilor, descrierilor, exercițiilor, aplicarea unor chestionare specifice (Internet, manuale de psihoteste), discuții cu specialiști de la cabinetele de asistență psihopedagogică din rețeaua școlară de consiliere, informarea cu privire la stilurile de învățare din dorința de autocunoaștere (puncte tari și slabe la stilul personal de învățare), participarea activă la activitățile practice cu această temă la diferite ore, cu precădere cele de consiliere și orientare, diverse opționale, implicarea în programe de educație remedială.

Strategii de dezvoltare a stilurilor de învățare :

- Identificarea stilului de învățare
- Participarea la exerciții de autocunoaștere și intercunoaștere
- Exersarea deprinderilor eficiente de studiu (de ex. modalități de luarea notițelor)
- Aplicarea cerințelor învățării eficiente (de ex. Managementul timpului învățării)
- Aplicarea tehnicilor gândirii critice
- Formularea conștientă a scopurilor și obiectivelor clare și precise
- Stimularea motivației și atitudinii pozitive pentru învățare
- Utilizarea mnemotehnicii! Ajută-ți propria memorie prin repere, cuvinte-cheie.
- Deprinderea de autoevaluare: verificarea, evaluarea metodelor de învățare, cunoașterea rezultatelor și a erorilor în învățare; asigurarea feedback-ului
- Prelucrarea și sistematizarea, regândirea din mai multe perspective a materialului de învățat
- Organizarea conținuturilor învățării, precizarea obiectivelor, a modalităților de realizare și a tehnicilor de autocontrol.
- Elaborarea unui plan, program de învățare care să cuprindă activități concrete, sarcini de îndeplinit, resurse, termene limită, recompense etc.
- Asigurarea unei atmosfere confortabile și o dispoziție afectivă care să te stimuleze și să te susțină; evitarea trăirii unor stări emoționale negative, stresante, mai ales atunci când sunt asociate cu performanțe slabe.
- Stimularea dorinței de cunoaștere, afirmare și autorealizare.

- Autosugestionarea pozitivă, dezvoltarea încrederii în sine, reușita în fața obstacolelor.
- Învățarea din succesele și eșecurile personale.

Cercetările spun că cei care participa la astfel de programe de educație remedială obțin note mai bune, crește stima de sine, se pot ajuta singuri în multele și diferitele situații de învățare cu care se întâlnesc zilnic, devin autonomi, scade riscul de abandon școlar, crește gradul de participare la activitățile școlare și extrașcolare.

Metode și strategii în educație remedială

II.1 Nevoia copiilor din comunități defavorizate de educație remedială

Conform raportului de analiză a nevoilor copiilor din comunități defavorizate se identifică:

- nivel socio-economic scăzut, resurse insuficiente;
- acces redus la cunoștințe și surse de informare;
- nivelul scăzut de educație al părinților;
- lipsa posibilității părinților de ai sprijini pe copii la sarcinile școlare;
- plecarea părinților în străinătate și lăsare lor în grija altor persoane;
- risc de eșec școlar;
- risc de absenteism și abandon școlar.

II.2 Metode aplicate în educația remedială

O mare parte dintre copiii trăiesc în familii dezorganizate și sărace, nu sunt supravegheați și ajutați în rezolvarea sarcinilor școlare. Educația remedială trebuie să țină seama de nevoile educative ale fiecărui copil, anume: învățarea citirii și a scrierii, calculul matematic, formarea unei imagini de sine pozitive, organizarea activității, implicarea eficientă în toate activitățile în care sunt implicați toți ceilalți copii, structură, organizare și sprijin personalizat.

Metodele și strategiile aplicate trebuie să țină seama de vârsta lor, de plăcerea să de a comunica și de a se mișca, de aceea ele trebuie să fie bazate pe joc, mișcare, interacțiune cu ceilalți colegi și discutii care par libere, dar care să fie corect îndrumate de învățător pentru a-și atinge obiectivul în acea activitate.

Pentru a se obține rezultate cât mai bune sunt necesare anumite schimbări și strategii de predare în funcție de stilul individual de învățare al elevului și folosirea materialului didactic adecvat:

- Planșe cu imagini pentru a se dezvolta limbajul. Imaginile trebuie să fie punct de plecare pentru discuții frontale, care să dezvolte atenția și creativitatea.
- Material distributiv (mici cartonase cu imagini reprezentând animale, plante, lucruri cunoscute din mediul elevilor) pentru fiecare copil, pentru a se încuraja munca individuală.
- Calculatorul îi ajută pe elevi să vadă ceea ce nu pot vedea în mediul lor obișnuit de viață (prezentari Power Point), jocurile pot fi folosite pentru fixarea cunoștințelor, pentru reactualizarea lor, pentru predare.
- Folosirea situațiilor de joc în învățare, jocurile de rol, dramatizarea, folosirea povestirilor stimulează funcțiile intelectuale, modelează procesele afectiv- motivationale. Prin joc elevul transfigurează obiectele și fenomenele, relațiile, își asumă roluri.
- Funcția de comunicare a limbajului este cultivată în mod deosebit.
- Prin intermediul jocului elevul se simte responsabil de rezolvarea problemei impuse de joc. Elevul își asumă roluri luate, fie din viața cotidiană, fie din povești.
- Interdisciplinaritatea: descoperirea unei maniere originale de a aborda un subiect comun pentru a crea conexiuni posibile și necesare în vederea atingerii scopului propus, îmbinarea metodelor folosite la celelalte materii: desen, decupare, colorare, taiere, muzica, recitare, povestire, mișcare ritmată.
- Lucrul în grup oferă o gamă largă de interrelații care sprijină învățarea și evidențiază rolul social al acesteia. Există mai multe modalități de a forma grupuri mici de lucru: în funcție de marcajele pe care le conțin materialele de lucru (cartonase cu diferite simboluri: culori, flori, forme geometrice), în funcție de categorii de concepte și în funcție de cerința dată.

Grupurile pot fi: de opinii, de lucru dirijat, de discuții libere, de simulare, de dezbateri. Pentru gruparea optimă a copiilor este deosebit de util un mobilier modular.

Aranjarea meselor se va face în funcție de nevoile de interacțiune anticipate de învățător, de spațiul avut la dispoziție și de numărul de elevi.

- Folosirea metodelor interactive: brainstorming, ciorchinele, cubul, eseul de cinci minute etc...
- Rezolvarea creativă a conflictelor din grupul de copii;
- Colaborarea cu familia – părinții ajută la sprijinul intervenției.
- Strategii pentru creșterea stimei de sine și a încrederii în propria eficiență.

Copiii care participă la astfel de programe de educație remedială sunt învățați să-și aprecieze succesele ca rezultat al efortului propriu sau al propriilor capacități și să evite să pună succesele lor pe seama norocului, a întâmplării ori facilității situației.

Ei trebuie să fie învățați să atribuie eșecul unor cauze externe și stabile (dificultatea sarcinii) sau a unor cauze interne și instabile (efort insuficient).

Copii trebuie să fie învățați să gândească pozitiv atunci când se află în fața unei activități dificile ("Este greu, dar sunt capabil să reușesc!") și să nu se judece prea sever și să nu se culpabilizeze atunci când greșesc.

CONCLUZII

Identificarea timpurie a nevoilor copiilor din comunități defavorizate implică găsirea soluției în vederea dezvoltării unui instrument educațional de prevenire, protecție și reintegrare, cu o structură complexă, de abordare a actului educativ, ce se poate desfășoară în spațiul comunității educaționale, asigurând, pentru grupul țintă o participare activă, îndrumați de formatorii specializați în acest sens.

În astfel de programe de educație remedială se urmărește să se asigure surse de activități integrative, accesibile în special copiilor din categoriile sociale defavorizate, să se elaboreze un curriculum specific activităților de remediere școlară și să se promoveze egalitatea de șanse, creându-se o imagine de ansamblu în domeniul educației remediale.

BIBLIOGRAFIE

Cristea S., *Managementul organizației școlare*, EDP, București, 1996

Cherchez, N., Mateescu, E., *Elemente de management școlar*, Editura Spiru Haret, Iași, 2005

Joița Elena, *Management educațional. Profesorul manager: roluri și metodologie*, Iași, Ed. Polirom, 2000

Paralescu Sebastian, Ișfan Ion, Gîrdu Constantin Cristinel, Elena Ion (coordonatori), *Ghid pentru educație remedială*, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2012